

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 8 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ

วันอังคารที่ 7 กุมภาพันธ์ 2566 เวลา 09.00 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 8 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม เมื่อสมาชิกครบองค์ประชุมแล้ว ประธานฯ ได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

(1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

(2) รับรองรายงานการประชุม

- รับรองรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

ครั้งที่ 6 วันศุกร์ที่ 1 กรกฎาคม 2565

ครั้งที่ 7 วันอังคารที่ 5 กรกฎาคม 2565

ครั้งที่ 8 วันพุธที่ 6 กรกฎาคม 2565

ครั้งที่ 9 วันอังคารที่ 26 กรกฎาคม 2565

ที่ประชุมให้การรับรอง

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ได้มีสมาชิกฯ เสนอญัตติให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมโดยขอให้นำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งไม่ได้อยู่ในระเบียบวาระการประชุมขึ้นมาพิจารณา โดยมีสมาชิกฯ ที่ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้ ประธานฯ กล่าวว่า การจะนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งไม่ได้เป็นเรื่องที่อยู่ในระเบียบวาระการประชุมขึ้นมาพิจารณานั้น ไม่สามารถทำได้ ในส่วนของการจัดระเบียบวาระเป็นพิเศษนั้น ประธานฯ ได้ปรึกษาประธานวุฒิสภาก่อนแล้ว จึงได้จัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาในวันนี้และวันพรุ่งนี้ โดยในวันนี้เป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. และในวันพรุ่งนี้จะเป็นการพิจารณากฎหมายรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายค้านได้เสนอ ประเด็นที่สมาชิกฯ เห็นว่าการจัดระเบียบวาระการประชุมของประธานฯ ถูกต้องหรือไม่นั้น จะวินิจฉัยในวันพรุ่งนี้เพราะการวินิจฉัยเมื่อสัปดาห์ก่อนไม่สามารถทำได้เนื่องจากองค์ประชุมไม่ครบว่าญัตติที่สมาชิกฯ ได้เสนอนั้นควรรับเป็นญัตติหรือไม่ ซึ่งพรุ่งนี้จึงจะพิจารณาเป็นประเด็นนี้ โดยกระบวนการบริหารเวลาในช่วงที่สภามีเวลาจำกัดนั้นจำเป็นต้องใช้สมอง ความคิด ในการทำให้งานเกิดเป็นประโยชน์สูงสุด สิ่งที่สมาชิกฯ ควรจะภูมิใจคืองานของรัฐสภา ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภานั้น กล่าวได้ว่าไม่มีเรื่องค้างหาก 2 เรื่องนี้ผ่านไปได้ก็จะมีเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว 1 เรื่อง และคณะกรรมการพิจารณา ยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งประธานฯ ได้ทวงถามแล้วว่าต้องการให้คณะกรรมการเสนอมาเพราะกฎหมายฉบับนั้นมีคุณค่า มีความหมาย และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งคณะกรรมการกำลังพิจารณาอยู่แต่ติดขัดในส่วนที่คณะกรรมการไม่ครบองค์ประชุมจึงต้องใช้เวลหลายเดือน สำหรับกฎหมายการศึกษาแห่งชาตินั้น ได้มีการพิจารณากันมาพอสมควรและผ่านไปได้เข้าใจได้หารือกับฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล รวมทั้งทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ว่ากฎหมายนี้เป็นกฎหมายของท่าน ดังนั้นในเวลาที่ยังจำกัดนี้หากท่านต้องการให้กฎหมายเหล่านี้ผ่านก็ขอให้หารือรัฐบาลจัดองค์ประชุมให้ครบเพื่อให้

กฎหมายนี้สามารถพิจารณาผ่านได้ จริงอยู่ที่สมัยประชุมจะสิ้นสุดในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566 แต่อายุสภาอยู่ถึงวันที่ 23 มีนาคม 2566 หากมีความประสงค์จะให้กฎหมายใดที่สภาเห็นว่าจำเป็น สามารถเปิดสมัยประชุมวิสามัญได้และขณะนี้แม้จะมีสมาชิกฯ เปลี่ยนแปลง ลาออก แต่จนถึงเมื่อวานนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรัฐบาลยังมีเสียงข้างมากอยู่มาก สามารถพิจารณากฎหมายสำคัญได้หากมีองค์ประชุมพร้อม ทั้งนี้ ประธานฯ ได้มองประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งว่าภายใต้เวลาที่จำกัดนั้นเราไม่สามารถทำให้งานของสภาผู้แทนราษฎรผ่านไปได้เต็มร้อย แต่เราทำให้งานของรัฐสภาผ่านได้หมดเต็มร้อยยกเว้นแต่เรื่องที่คณะกรรมการการยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ จึงเห็นว่าควรนำเรื่องที่ค้างอยู่ 2 เรื่องดังกล่าวมาพิจารณาเมื่อสัปดาห์ก่อน แต่เนื่องจากองค์ประชุมไม่ครบจึงต้องเลื่อนมาพิจารณาในวันนี้ ประธานฯ ไม่ต้องการให้ไม่รับกฎหมายด้วยวิธีทำให้องค์ประชุมไม่ครบแต่ควรกล่าลงมติไม่รับหรือรับ เพราะการที่จะทำให้องค์ประชุมนั้นไม่ใช่แนวทางของฝ่ายนิติบัญญัติที่ควรปฏิบัติ แต่เป็นวิธีแก้ปัญหานั้นปัญหา เพราะหากองค์ประชุมไม่ครบกฎหมายนั้นก็จะต้องเลื่อนไปไม่มีวันจบสิ้นทำให้เราต้องเสียเวลา ด้วยความปรารถนาดีที่ต้องการเห็นการบริหารเวลาภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้ ประธานฯ จึงได้ใช้อำนาจของประธานฯ ตามข้อบังคับการประชุมในการจัดระเบียบวาระการประชุม ส่วนวาระการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. นั้น ไม่ได้ตกไป และเชื่อว่าในเวลาที่เหลืออยู่จะสามารถทำให้จบได้ หากเราพูดจริง ทำจริง ทั้งนี้ ไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่องานของแผ่นดิน งานของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่มีความภูมิใจที่งานของสภาไปได้ด้วยดี ด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย ในเวลาที่เหลืออยู่น้อยเช่นนี้ต้องคิดว่าจะมีวิธีใดที่จะทำให้งานของเราผ่านไป

(3) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

เรื่องด่วน

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (ค้างมาจากการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 1 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันอังคารที่ 29 พฤศจิกายน 2565)

นายธนากร วังบุญคงชนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นำเสนอหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

เหตุผล

โดยที่มาตรา 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เสรีภาพดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนแต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย สมควรกำหนดให้มีองค์กรเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติรับรอง และกำหนดให้มีการส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชนเพื่อให้การทำหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพเป็นไปอย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. มีวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระในการส่งเสริมสื่อมวลชนในการรวมตัวกัน มีการกำหนดมาตรฐานจริยธรรมและกลไกในการกำกับดูแลกันเองซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเพราะแนวคิดดังกล่าวจะต้อง

ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานที่จะต้องรักษาความสมดุลระหว่างเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารของสื่อมวลชนและหลักการในการใช้เสรีภาพบนความรับผิดชอบที่สื่อมวลชนพึงมีต่อสาธารณะ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 35 ได้กำหนดรับรองเสรีภาพของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ การตรากฎหมายฉบับนี้จึงมีความสำคัญเนื่องจากการจะเป็นการกำหนดให้มีองค์กรเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรอง และกำหนดให้มีการกำกับดูแล ส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชนเพื่อให้การทำหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพเป็นไปอย่างเหมาะสมและสมดุล และเพื่อหลักประกันความเป็นอิสระในการคุ้มครองเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสาธารณชน ภายใต้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ การสร้างระบบและกลไกภายใต้หลักการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชน ประกอบแผนปฏิบัติการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้กำหนดเป้าหมายให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. โดยสนับสนุนให้เกิดสภาผู้ประกอบการและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนระดับชาติในการทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองของผู้ประกอบการและผู้ประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีความสำคัญเนื่องจากการจะเป็นการกำหนดให้มีองค์กรเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยรับรอง และกำหนดให้มีการกำกับดูแลส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชน โดยกำหนดให้มีองค์กรกลางเรียกว่า สภาวิชาชีพสื่อมวลชน โดยมีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนในการเป็นกลไกขับเคลื่อนงานสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อให้การทำหน้าที่ตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพเป็นไปอย่างเหมาะสม ทำให้สื่อมวลชนมีความเป็นอิสระในการนำเสนอข่าวสารและแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นทุนทางสังคมประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยที่เมื่อสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนได้รับการคุ้มครอง สื่อมวลชนจะสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์สาธารณะภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อมวลชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงรอบด้าน และเท่าเทียมกันของประชาชน รวมถึงยังได้กำหนดให้มีมาตรฐานคุ้มครองประชาชนหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหรือองค์กรสื่อมวลชนอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชน ตลอดจนส่งเสริมหลักการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชน จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สมาชิกฯ จะพิจารณารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

สมาชิกฯ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ โดยสมาชิกฯ ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ไม่ตรงปก โดยอ้างว่าเป็นการส่งเสริมมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน แต่เมื่อหากกลับเป็นการควบคุมการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนซึ่งในท้ายที่สุดจะส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน อีกทั้งรายละเอียดการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา 177 ของรัฐธรรมนูญ ยังเป็นการอ้างว่ารับฟังจากสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ทั้งที่สภาวิชาชีพหลักเกี่ยวกับสื่อมวลชนมีทั้งหมด 5 องค์กร รวมทั้งการเปิดรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 5 - 20 กุมภาพันธ์ 2563 เป็นระยะเวลา 16 วัน ระบุว่าผู้แสดงความคิดเห็นต่างเห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทั้งที่มีผู้แสดงความคิดเห็นเพียง 1 คนเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องและไม่ได้เป็นการสะท้อนความคิดเห็นที่แท้จริงของสื่อมวลชนทั้งหมดในประเทศไทย ส่วนมาตรา 44 มีประเด็นที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง โดยระบุว่า การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นความผิดตามกฎหมายอื่น และให้แจ้งให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แสดงให้เห็น

ว่าเป็นการมอบอำนาจให้คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจในการร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษต่อสื่อมวลชนหรือไม่
วันนี้ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน สื่อมวลชนมีข้อจำกัดในการนำเสนอข่าวอยู่แล้ว
หากพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาจะเป็นการปิดหูปิดตาประชาชนทุกช่องทาง กฎหมาย
ฉบับนี้จะส่งผลกระทบต่อสื่อออนไลน์เป็นอย่างมาก การพูดคุยในแพลตฟอร์มต่าง ๆ อย่างเสรีจะไม่เกิดขึ้น
อีกแล้วใช่หรือไม่ รัฐบาลจะเข้าไปควบคุมแม้กระทั่งการใช้ภาษาของประชาชนหรือไม่ ทำให้ประชาชนไม่มี
ช่องทางการแสดงความคิดเห็นและถูกคุกคามอย่างหนัก รวมทั้งสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
ได้ออกแถลงการณ์คัดค้านการออกกฎหมายฉบับนี้ และเรียกว่ากฎหมายควบคุมสื่อ ส่วนสมาคมนักข่าว
นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้เสนอให้ถอนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกจากวาระการพิจารณา
และขอให้จัดเวทีชี้แจงต่อสาธารณะให้เรียบร้อยเสียก่อน เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการดำเนินการ
ยกร่างตั้งแต่ปี 2560 ก่อนจะเสนอเข้าสู่รัฐสภาในปี 2565 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน บริบทของสังคมและ
สื่อมวลชนย่อมเปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าสมาคมวิชาชีพเกี่ยวกับสื่อมวลชนจะเปิดรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้าน
แต่พบว่ามีข้อถกเถียงที่แตกต่างหลากหลายมาก ตลอดจนเป็นการเปิดช่องให้รัฐเข้ามากำกับดูแลสื่อมวลชน
และเป็นการทำลายกลไกการดูแลตนเองของนักสื่อสารมวลชน ซึ่งในอีกด้านหนึ่งคือการทำลายเกียรติยศของ
นักสื่อสารมวลชน รวมทั้งการกำหนดบทเฉพาะกาลโดยให้อำนาจอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นกรรมการ
ในวาระแรกของคณะกรรมการสรรหา และการให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณของคณะกรรมการ
กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นการส่อเค้า
ในการแทรกแซงและพยายามควบคุมการทำงานของคณะกรรมการวิชาชีพสื่อมวลชน และยังเป็นการทับซ้อน
กับองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันหรือไม่ ตลอดจนที่มาของคณะกรรมการวิชาชีพสื่อมวลชน
ยังไม่ได้ยึดโยงกับนักสื่อสารมวลชน ประชาชน และผู้บริโภคสื่อ แต่กลับมีอำนาจในการคัดเลือกกรรมการ
ขณะเดียวกันรัฐบาลเองก็เคยตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
โดยคณะอนุกรรมการมีมติว่าไม่ต้องการให้มีกฎหมายปฏิรูปสื่อมวลชน แต่ต้องการให้มีกลไกส่งเสริม
หลักกฎหมาย จริยธรรม และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีอยู่แล้ว ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงไม่มีความจำเป็น
รัฐบาลควรต้องรับฟังเสียงคัดค้านจากองค์กรวิชาชีพโดยตรงและนำกลับไปทบทวนอีกครั้ง โดยสมาชิกฯ ขอให้
รัฐบาลถอนร่างพระราชบัญญัติกลับไปทบทวนอีกครั้ง เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความเห็น
แบบลัทธิอำนาจนิยม สื่อมวลชนต้องถูกควบคุมโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และเมื่อลง
รายละเอียดในรายมาตราแล้ว พบว่าเป็นการร่างกฎหมายในยุคที่ไม่ต้องการให้สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์
ผู้นำประเทศ จึงฝากไปยังรัฐบาลว่า การดูแลและการปฏิรูปสื่อมวลชนนั้น สังคมและกาลเวลาจะทำหน้าที่
ลงโทษสื่อที่ไม่มีมาตรฐานทางจริยธรรมและวิชาชีพในที่สุด นอกจากนี้ สมาชิกฯ หลายท่านไม่ได้จัดทะเบียน
เป็นสื่อมวลชนแต่มีผู้ติดตามเป็นหมื่น แสน จนถึงล้านคน และคำนิยามในกฎหมายฉบับนี้ไม่ทันต่อสภาพสังคม
ที่เปลี่ยนแปลงไป หากเป็นไปได้ควรเปิดโอกาสให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นมาอีกฉบับ
เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน และควรมีการรับฟังความคิดเห็นทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชน
และสื่อมวลชนที่ทำงานในพื้นที่ ไม่ใช่ระดับผู้บริหาร เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นอย่างรอบด้านมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ได้มีสมาชิกฯ เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากสื่อมวลชน
เป็นองค์กรที่ออกมาเรียกร้องให้มีการปฏิรูปหน่วยงานต่าง ๆ สื่อมวลชนก็ควรปฏิรูปตนเองด้วย ข้อถกเถียง
เกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อมวลชนเกิดขึ้นก่อนการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ซึ่งควรมีการดูแลและปกป้องสื่อ
ที่เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน จึงมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ปี 2550 และปี 2560 ในหลายมาตรา
การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนอย่างชัดเจน แต่สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ดังกล่าวต้องม
ความรับผิดชอบและคุ้มครองประชาชนที่เป็นผู้รับสารด้วยเช่นกัน หากสื่อมีสิทธิเสรีภาพแต่ขาด

ความรับผิดชอบต่อสังคม สังคมก็จะได้สารที่เป็นพิษเป็นภัยและเกิดวิกฤตทางการเมืองหลายครั้ง ประกอบกับในปัจจุบันทุกคนต่างก็สามารถเป็นสื่อได้จึงทำให้เกิดความสับสนในสังคม ในปี 2540 องค์กรวิชาชีพสื่อมีความเห็นว่าสื่อมวลชนสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายมารองรับ และให้ใช้รัฐธรรมนูญกำกับไว้ก็เพียงพอ แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมีการร้องเรียนเรื่องสื่ออึกคูกคาม นายทุนคุกคาม สื่อมวลชน และหน่วยราชการสั่งการไม่ให้สื่อทำข่าว ขณะเดียวกันก็ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีสื่อมวลชนคุกคาม ประชาชน การลงโทษทางจริยธรรมทำได้เพียงการตำหนิหรือตักเตือน ทำให้มาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อถูกตั้งคำถามและองค์กรวิชาชีพสื่อถูกมองว่าเป็นสื่อกระดาษจวบจนทุกวันนี้ นอกจากนี้ หนึ่งในข้อเรียกร้องทุกครั้งที่มีการชุมนุม คือ การปฏิรูปสื่อมวลชน รวมทั้งองค์กรวิชาชีพอื่น ๆ ยังต้องมีกฎหมายกำกับดูแล แล้วสื่อมวลชนเป็นใครจึงไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายในการกำกับดูแล หากสื่อมวลชนสามารถดูแลตนเองได้ตามมาตรฐานสากลก็คงไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายฉบับนี้ แต่ข้อเท็จจริงไม่เป็นเช่นนั้น โดยในการรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ พบว่ามีข้อติมากหลายประการ อาทิ การจัดสรรงบประมาณจาก กสทช. จำนวน 25 ล้านบาท ไม่สามารถครอบงำสภาวิชาชีพสื่อมวลชนได้ โครงสร้างของคณะกรรมการยังเป็นการเลือกกันเอง และเป็นตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการกำหนดมาตรฐานจริยธรรม กำหนดเรื่องการร้องเรียน และกำหนดบทลงโทษที่ไม่ร้ายแรง อย่างไรก็ตาม บทเฉพาะกาล อาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ซึ่งสามารถแก้ไขในชั้นกรรมาธิการได้เช่นกัน รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนยังน้อยมากจึงควรจัดเวทีสาธารณะอีก 3 - 4 ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นจนตกผลึก นอกจากนี้ที่ผ่านมาความพยายามจะร่างกฎหมายหลายครั้งเพื่อควบคุมสื่อมวลชน โดยสื่อมวลชนได้ตั้งองค์กรวิชาชีพขึ้นมาหลายองค์กรเพื่อดูแลและคุ้มครองให้การทำหน้าที่มีมาตรฐาน แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายรองรับ เนื่องจากมีความคิดว่ากฎหมายจะทำให้ไม่มีอิสรภาพ อย่างไรก็ตาม ได้พิจารณากฎหมายฉบับนี้ว่าเป็นการปิดหู ปิดตา ปิดปากสื่อมวลชนไม่ให้ทำหน้าที่จริงหรือไม่ แต่ต้องยอมรับว่าหากไม่มีปัญหาในสังคมย่อมไม่มีเหตุผลที่จะต้องออกกฎหมายมากำกับดูแล และต้องการให้มีกติกาสังคมเกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ ต้องการเห็นสื่อมวลชนทำหน้าที่โดยสุจริตและเป็นตัวแทนของสังคม คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนต้องคิดถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกรณีที่ถูกสื่อมวลชนล่วงละเมิด หรือกระทำการไปในแนวทางที่ทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่งไม่มีสมาชิกฯ ท่านใดเอ่ยถึง แต่ในความเป็นจริงของสังคมไทยต้องการเห็นสื่อมวลชนที่ไม่แบ่งฝ่าย ไม่สร้างความขัดแย้ง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง และไม่สร้างความวุ่นวายให้กับสังคม และประเทศชาติ ซึ่งต้องยอมรับความจริงว่ายังมีสื่อมวลชนบางสื่อมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแบ่งฝ่ายทางการเมือง รวมทั้งยังไม่พบการปิดกั้นและควบคุมสื่อมวลชนในกฎหมายฉบับนี้เลย มีแต่การตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพ สำหรับบทลงโทษนั้น มีตั้งแต่การตักเตือน ภาคทัณฑ์ และตำหนิโดยเปิดเผย ซึ่งไม่มีความร้ายแรงแต่อย่างใด และไม่ได้กำหนดว่าต้องมีการจดทะเบียน หรือยึดใบอนุญาต เป็นเพียงกฎหมายที่จัดระบบระเบียบให้สื่อมวลชนได้รับประโยชน์เท่านั้น และต้องการให้มีกฎหมายคุ้มครองทุกวิชาชีพ รวมทั้งทำให้สื่อมวลชนทุกคนตระหนักและระมัดระวังการจะทำอะไรที่กระทบต่อสื่อมวลชนดี ๆ สำหรับวิหุขุชุมชนที่ปลุกกระดมและทำผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความจำเป็นต้องเข้าไปคุ้มครองดูแล สื่อมวลชนเป็นองค์กรที่มีความสำคัญสูงสุด สามารถชี้นำสังคมให้เป็นไปในทิศทางใดก็ได้ หากกฎหมายฉบับนี้มีความบกพร่องในจุดใดก็สามารถแก้ไขได้ในชั้นกรรมาธิการ ขอให้สื่อมวลชนไม่ต้องกังวลสมาชิกฯ ทุกท่านพร้อมที่จะปกป้องสื่อมวลชนดี ๆ ให้ได้รับความเป็นธรรม ไม่ว่าจะรัฐบาลใดย่อมต้องพยายามดูแลสื่อมวลชนทุกคนเป็นอย่างดี

นายธนากร วังบุญคงชนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ชี้แจงและอภิปรายสรุปว่า ขอขอบคุณสมาชิกฯทุกท่านที่ได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ ในสิ่งที่ทุกคนมีความกังวลและเป็นประเด็นหลักคือรัฐบาลจะไปกำกับหรือแทรกแซงสื่ออื่น ขอยืนยันว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอนเพราะในอดีตตนเคยเป็นสื่อมวลชนมาก่อน แม้จะเป็นระยะเวลาช่วงสั้น ๆ แต่ก็เข้าใจวิถีชีวิตการทำงานของพี่น้องสื่อมวลชนเป็นอย่างดี ดังนั้น จะไม่มีการเข้าไปแทรกแซงกำกับดูแลสื่อเหมือนที่ทุกท่านเข้าใจ แต่จะเป็นการส่งเสริมในเรื่องจริยธรรมและการมีกลไกในการทำงานของสื่อมวลชนที่น่าเสนอข้อมูลข่าวสารไปยังพี่น้องประชาชน โดยสื่อมวลชนตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องเป็นสื่อที่เป็นช่องทางในการนำเสนอข่าวสารไปยังประชาชน ไม่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อาทิ ผู้ทำเพจ Facebook Twitter ซึ่งเรื่องนี้นายกรัฐมนตรีทราบเรื่องดีเพราะมีการนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีถึง 4 ครั้ง และเป็นดุลพินิจของสมาชิกฯ ที่จะรับหลักการหรือไม่ โดยรัฐบาลได้ทำอย่างดีที่สุดแล้ว โดยหากที่ประชุมรับหลักการก็สามารถแก้ไขในประเด็นต่าง ๆ ที่สมาชิกฯ มีความห่วงใยได้

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ชี้แจงประเด็นข้อกฎหมายที่สมาชิกฯ ยังมี ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเนื้อหาของกฎหมาย โดยสมาชิกฯ เข้าใจว่าในมาตรา 35 เหตุใดจึงอ้างเพียงวรรคแรกวรรคเดียว นั้น ความต้องการของร่างกฎหมายฉบับนี้ต้องการสื่อให้เห็นถึงเหตุผลในการออกกฎหมายในมาตรา 35 ที่ระบุว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งได้มีสมาชิกฯ อภิปรายถึงขอบเขตและความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ว่าวัดจากตรงไหนหรือดูจากอะไร จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่จะต้องร่างกฎหมายฉบับนี้และตั้งชื่อว่ากฎหมายส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน เพราะต้องการให้มีเนื้อหาในการอธิบายว่าจริยธรรมสื่อที่เขียนในมาตรา 35 มีขอบเขตเพียงใด จึงมีการกำหนดให้มีองค์กรหนึ่งซึ่งรัฐไม่ได้เข้ามา มีส่วนเกี่ยวข้องในการเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

นางสุดฤทัย เลิศเกษม รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ชี้แจงว่า ในฐานะหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ในการสร้างการรับรู้ ส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปสู่พี่น้องประชาชน เป็นกรมของทุกหน่วยงาน เป็นกรมประสานสื่อ และเป็นธุรการหรือเลขานุการในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ตั้งแต่ปี 2561 โดยก่อนหน้านี้นี้ เมื่อปี 2561 ได้นำร่างกฎหมายที่ได้ศึกษามาทั้งหมด 33 มาตราแรก ไปรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชนและผู้เกี่ยวข้องใน 4 ภูมิภาค คือ จังหวัดพิษณุโลก สงขลา ขอนแก่น และกรุงเทพฯ ซึ่งมีผู้ร่วมรับฟังแสดงความคิดเห็น 627 คน จากนั้น ได้นำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น 108 คน และยังมีผลของผู้แสดงความคิดเห็นออนไลน์ มีประเด็นสำคัญที่เห็นด้วยและให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกตต่าง ๆ ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ ได้นำข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเหล่านี้มาเข้าสู่กระบวนการศึกษา ไตร่ตรอง และได้ดำเนินการอย่างรอบคอบ รัดกุม

จากนั้น ที่ประชุมได้มีการลงมติ แต่เนื่องจากองค์ประชุมไม่ครบ ประธานฯ จึงสั่งปิดประชุมในเวลา 17.44 นาฬิกา

ปิดการประชุมเวลา 17.44 นาฬิกา

จัดทำโดย กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร